

Mevrouw Bianca Debaets, Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Sint-Lazaruslaan 10
1210 Brussel

De heer Pascal Smet, Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
Broekstraat 49-53
1000 Brussel

31 oktober 2014

Geachte mevrouw Debaets,
Geachte heer Smet,

De Brusselse regering wil van Brussel een 'smart' city maken. Jammer genoeg wijst de aanduiding 'slimme' technologie vaak op draadloze technologie die mensen blootstelt aan hoogfrequente elektromagnetische straling en die vanuit gezondheidsoogpunt allesbehalve 'slim' is.

In deze brief willen wij meer specifiek onze bekommernis uiten omtrent de plannen om verschillende pleinen en metrostations in Brussel te voorzien van wifi. Blijkbaar wordt er niet stilgestaan bij de gezondheidsrisico's verbonden aan wifi-straling.

In 2011 bracht de International Agency For Research on Cancer (IARC), een onderdeel van de Wereldgezondheidsorganisatie, hoogfrequente elektromagnetische straling nochtans onder in de categorie 'mogelijk kankerverwekkend'. Gsm-straling valt hieronder, maar ook wifi-straling. In diezelfde 2B categorie bevinden zich eveneens lood, DDT en acrylnitril (cfr. treinramp Wetteren). Intussen nam de wetenschappelijke bewijslast verder toe en pleiten verschillende wetenschappers, onder meer Dr. Annie Sasco van het IARC zelf, voor een opname van elektromagnetische straling in de categorie 2A 'waarschijnlijk kankerverwekkend' (1).

Letterlijk honderden wetenschappelijke studies wijzen op andere schadelijke effecten naast kanker. Onderzoek wijst uit dat elektromagnetische (EM) straling leidt tot schade aan het DNA, een verhoogde doorlaatbaarheid van de hersen-bloedbarrière, schade aan de vruchtbaarheid en het DNA in de voortplantingscellen, neurologische schade en afsterven hersencellen, verstoorde productie van hormonen en neurotransmitters, etc. EM straling wordt verder in verband gebracht met klachten als hoofdpijn, slapeloosheid, oorsuizen, duizeligheid, verminderde concentratie, geheugenproblemen en hartritmestoornissen. (2)

Bepaalde mensen zijn zeer gevoelig voor de effecten van deze straling, die hun gezondheid op soms ernstige wijze ondermijnt. Zij krijgen acute symptomen zoals hoofdpijn of hartritmestoornissen in de nabijheid van stralingsbronnen zoals wifi.

De huidige blootstellingsnormen bieden geen bescherming: ze liggen al meer dan 15 jaar onder vuur omwille van hun laksheid. Bij het vastleggen ervan had de telecom- en wireless-industrie een grote invloed en omwille van diezelfde lobby blijven de normen onaangepast, in weerwil van de wetenschappelijke aanwijzingen.

Inderdaad, er zijn ook studies die geen schadelijke effecten vinden. Deze zijn echter vaak gefinancierd door de telecom en wireless-industrie zelf (3). Die hanteert dezelfde strategie als de tabaks- en asbestindustrie destijds: verwarring zaaien en zorgen voor wetenschappelijke onzekerheid, zodat beleidsmakers dat als excuus kunnen gebruiken om niet in te grijpen.

Wetenschappers, waaronder ook kankerspecialist van de KU Leuven Prof. Dr. Stefaan Van Gool (KU Leuven) en de senior stralingsexpert van de Belgische Hoge Gezondheidsraad, Prof. em. André Vandervorst, noemen EM straling niet voor niets het asbest van de 21ste eeuw.

Bovendien zorgt de telecomindustrie als één van de belangrijkste adverteerders momenteel voor grote reclame-inkomsten voor de media. Men kan haast geen krant openslaan zonder daarin advertenties voor smartphones, tablets en mobiel internet aan te treffen. Verklaart dit mogelijk mee waarom men zo weinig hoort over de schadelijke effecten van deze technologie en zeer weinig mensen, beleidsmakers en medische experts inclusief, op de hoogte zijn?

De **stralingsbelasting in Brussel** is nu reeds aanzienlijk. Met name in de metrostations en op pleinen is dat onder meer te wijten aan de vele micro-antennes die de operatoren op een zeer korte blootstellingafstand plaatsen.

De Brusselse stralingsnormen werden op vraag en ten voordele van de telecomoperatoren sterk versoepeld en zijn nu veel lakser dan wat de Belgische Hoge Gezondheidsraad aanbeveelt (i.e. een totaalnorm van 3 Volt per meter). Dit alles om het 4G-netwerk voor mobiel internet mogelijk te maken. Maar nu dat er is, is het blijkbaar nog niet voldoende. Wij snappen niet dat de Brusselse regering daar bovenop nu overal ook nog eens aparte wifi-zenders wil opstellen voor nóg maar eens een apart netwerk voor mobiel internet.

Dit alles getuigt van weinig denkwerk. Op een onzorgvuldige manier blijft men overal maar zenders bijplaatsen. Men accumuleert steeds meer netwerken bovenop elkaar, terwijl één netwerk voldoende zou moeten zijn.

Er is nood aan rationalisering, innovatieve stralingsefficiënte oplossingen en samenwerking met bestaande aanbieders.

Waarom kan er bijvoorbeeld niet worden samengewerkt met de bestaande operatoren, om de (3G/4G) netwerken die nu reeds aanwezig zijn op pleinen en in metrostations door middel van een bepaalde code gratis open te stellen, waarvoor het Gewest dan een vergoeding kan voorzien aan de operatoren? Of om toeristen de mogelijkheid te geven tot een voordelige toeristenpas voor toegang tot de *bestaande* netwerken voor mobiel internet? Waarom niet samenwerken met de horeca-houders op de pleinen in kwestie die reeds verschillende wifi-netwerken aanbieden? Of omgekeerd: als er een nieuw wifi-netwerk komt, waarom niet met de horecahouders op de pleinen in kwestie afstemmen en afspreken dat zij dan de eigen wifi-netwerken stopzetten?

Wij vinden het bijzonder onverantwoord dat gezondheidsoverwegingen geen enkele rol lijken te spelen bij beslissingen over de ingebruikname van nieuwe wifi-netwerken en vinden het bedenkelijk dat de Brusselse regering de vele waarschuwingen uit de medische wereld naast zich neerlegt.

Prof. dr. Stefaan Van Gool, hierboven reeds vermeld, stelt het volgende over WiFi op publieke plaatsen:

“Men stelt de mensen voortdurend voor voldongen feiten. Zulke beslissingen staan haaks op het voorzorgprincipe. Bovendien duwen ze de mensen een beslissing in de strot. Willen of niet: mensen zullen midden in het stralingsveld van zo'n hotspot zitten. Wil iedereen dat wel? Wie thuis een draadloos netwerk heeft, kiest daarvoor. Op openbare plaatsen kies je daar niet voor: het is er gewoon. Men legt voortdurend de waarschuwingen naast zich neer. Dat is zeer onverstandig. Als later onomstotelijk komt vast te staan dat er schadelijke gevolgen zijn van al die straling, wie zal er dan verantwoordelijk worden gesteld?” (Bron: De Standaard, 'Stop met hotspots op straat', 29/10/2010)

Vanuit aansprakelijkheidsoogpunt is het belangrijk op de classificatie van de Wereldgezondheidsorganisatie te wijzen en de eerdere adviezen van de Hoge Gezondheidsraad. Het installeren van nieuwe wifi-netwerken betekent dat de regering het voorzorgsprincipe doelbewust met de voeten treedt.

Er kunnen trouwens verschillende vraagtekens geplaatst worden bij het *nut* van een zoveelste gratis wifi-netwerk. Personen die het nodig achten altijd en overal online te kunnen gaan (naar ons inziens een symptoom van een ongezonde afhankelijkheid van internet of zelfs internetverslaving) hebben daar nu reeds de mogelijkheid toe via het 3G en 4G-netwerk. Ook gratis wifi is reeds alomtegenwoordig in cafés, restaurants, hotels, wassalons, bibliotheken, etc.

Een van de gevolgen daarvan is dat waar men ook komt vandaag de dag, een groot deel van de aanwezige personen naar een scherm zit te staren. Of dit steeds voor nuttige doeleinden is, is ten zeerste de vraag. Smartphones lijken bij velen een pathologische, compulsieve en voor de omgeving en sociale interactie vaak storende behoefte te creëren om quasi-continu op het apparaat te 'prullen', een beter woord kunnen we er helaas niet voor vinden. Is dit iets wat de overheid verder in de hand wil werken?

Wij willen u dus oproepen om de wifi-plannen te herbekijken vanuit dit perspectief en na te denken over hoe een en ander op een meer gerationaliseerde, stralingsefficiëntere manier kan worden gerealiseerd.

Graag vernemen wij uw reactie op deze bemerkingen.

Hoogachtend,

Jan Allein
Coördinator Beperk de Straling

Drongenstationstraat 51, 9031 Drongen
Tel. 09/227.90.46, gsm 0473/99.08.36
Beperk.de.straling@gmail.com

Referenties:

- (1) Zie de studie 'Swedish review strengthens grounds for concluding that radiation from cellular and cordless phones is a probable human carcinogen', Davis et al., Pathophysiology, 2013. <http://www.pathophysiologyjournal.com/article/S0928-4680%2813%2900003-5/abstract>
- (2) De referenties van die studies kunt u terugvinden hier: http://www.beperkdestraling.org/index.php?option=com_content&view=article&id=56
- (3) http://www.beperkdestraling.org/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=223